

סנהדרין ח

דברים פרק א

(טו) וְאָקַח אֶת־רֵאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיִּדְעִים וְאָתְּנוּ אוֹתָם רֵאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֶשְׂרֵת וְשֹׁטְרִים לְשֻׁבְטֵיכֶם: (טז) וְאָצְוָה אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בְּיַרְאֲחֵיכֶם וּשְׁפֹטֵתֶם צְדָק בְּיַרְאֵיֶשׁ וּבִירְאֲחוּ וּבִין גְּרוֹ: (יז) לֹא־תִפְרֹוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט פְּקוּטֵן כְּגֹדֶל תִּשְׁמְעוּן לֹא תִגְוְרוּ מִפְּנֵי־אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא וְהִדְבַּר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו: (יח) וְאָצְוָה אֶתְכֶם בְּעֵת הַהוּא אֶת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:

<p>אמר ריש לקיש: שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה. שאלה: למאי הלכתא? אילימא לעיוני ביה ומיפסקיה – פשיטא! תשובה: אלא לאקדומיה.</p>	<p><i>כקטן כגדל תשאון</i></p>
<p>אמר רבי חנן: אל תכניס דבריך מפני איש</p>	<p><i>לא תארו מפני איש</i></p>
<p>אמר רבי חמא ברבי חנינא: אמר הקדוש ברוך הוא, לא דיין לרשעים שנוטלין מזה ממון ונותנים לזה שלא כדין, אלא שמטריחין אותי להחזיר ממון לבעליו.</p>	<p><i>כי המשפט לאלהים הוא</i></p>
<p>אמר רבי חנינא ואיתימא רבי יאשיה: על דבר זה נענש משה, שנאמר וּקְרַב מֶשֶׁה אֶת מִשְׁפַּח לִפְנֵי ה'. דחייה: מתקיף לה רב נחמן בר יצחק: מי כתיב "וואשמיעכם!" "אני" אני כתיב! אי גמירנא – גמירנא, ואי לא – אזילנא וגמירנא. הסבר אחר לבנות צלפחד: אלא, כדתניא: ראויה פרשת נחלות שתיכתב על ידי משה רבינו, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן. ראויה היתה פרשת מקושש שתיכתב על ידי משה רבינו, אלא שנתחייב מקושש ונכתבה על ידו. ללמדך שמגלגלין חובה על ידי חייב, וזכות על ידי זכאי.</p>	<p><i>והדבר אשר יקשה חכמ</i></p>
<p>אמר רבי אלעזר אמר רבי שמלאי: אזהרה לציבור שתהא אימת דיין עליהן, ואזהרה לדיין שיסבול את הציבור. שאלה: עד כמה? תשובה: אמר רבי חנן, ואיתימא רבי שבתאי: כאשר כע' האמן את ה'.</p>	<p>כתיב: ואצוה את שופט באת ה'יא וכתיב: ואצוה אתכם באת ה'יא.</p>
<p>אמר רבי יוחנן: אמר לו משה ליהושע: אתה והזקנים שבדור עמהם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: טול מקל והך על קדקדם. דבר אחד לדור, ואין שני דברים לדור.</p>	<p>כתיב: כי אתה תבוא, וכתיב: כי אתה תביא.</p>

הבאת ברייתא: תנא: זימון בשלשה.

שאלה: מאי זימון?

- אילימא ברכת זימון? והתניא: **זימון וברכת זימון בשלשה!**
- וכי תימא פרושי קמפרש: מאי זימון? ברכת זימון. והתניא: **זימון בשלשה, ברכת זימון בשלשה!**

תשובה: אלא מאי זימון? אזמוני לדין.

חיזוק לתשובה: כי הא דאמר רבא: הני בי תלתא דיני דיתבי, ואזיל שליחא דבי דינא ואמר מפומא דחד – לא אמר כלום, עד דאמר משמיה דכולהו.
צמצום הדין: הני מילי בלא יומא דדינא, אבל ביומא דדינא – לית לן בה.

תשלומי כפל כו.

שאלה: שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב: ילמדנו רבינו, דיני קנסות בכמה?

קושי על השאלה: מאי קמיבעיא ליה? הא אנן תנן **בשלשה!**

תירוץ - הבנת השאלה: אלא יחיד מומחה קמיבעיא ליה, דאין דיני קנסות או לא?

תשובה לשאלה: אמר ליה: תניתוה, **תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה.** מאי שלשה?

- אילימא שלשה הדיוטות, האמר אבוה דאבוך משמיה דרב: אפילו עשרה והן הדיוטות פסולין לדיני קנסות!
- אלא מומחין, וקאמר שלשה.

מוציא שם רע	ר' מאיר בשלושה	חכמים בעשרים ושלושה, מפני שיש בו דיני נפשות
עולא: בחוששין ללעז קמיפלגי	אין חוששין ללעז	חוששין ללעז
רבא: בחוששין לכבודן של ראשונים - כגון דאיכניף בי עשרין ותלתא למידן דיני נפשות, ואיבדור, ואמר להו: דיינו לי מיהא דיני ממונות.	אין חוששין לכבודין של ראשונים	חוששין לכבודין של ראשונים
אביי: דכולי עלמא חיישינן ללעז, ומשום כבודן של ראשונים. הכא במאי עסקינן? כגון דאתרו בה סתם	רבי יהודה אומר: (ושאר כל חייבי מיתות שבתורה, אין ממיתין אותם) עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא נהרג.	תנא קמא: ושאר כל חייבי מיתות שבתורה, אין ממיתין אותם אלא בעדה ועדים והתראה, ועד שיודיעוהו שהוא חייב מיתה בבית דין.
רב פפא: באשה חבירה	כמים: חבר צריך התראה	רבי יוסי בר יהודה אומר: חבר אין צריך התראה, לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד.

קושי על עולא: מיתיבי: וחכמים אומרים, תבעו ממון – בשלושה, תבעו נפשות – בעשרים ושלושה.

• בשלמא לרבא, תבעו ממון תחלה – בשלושה, תבעו נפשות תחלה – אפילו ממון בעשרים ושלושה.

• אלא לעולא קשיא!

תירוץ: אמר רבא: הכא במאי עסקינן? שהביא הבעל עדים שזינתה, והביא האב עדים והזימום לעדי הבעל. בא לגבות ממון מבעל – בשלושה, ובמקום נפשות – בעשרים ושלושה.

